

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Martina Lachmanna a soudců Martina Bobáka a Jana Ferfeckého ve věci

žalobkyně: **prof. Ing. F. P., Ph.D.**
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**
sídlem Palackého náměstí 375/4, 180 00 Praha 2

**o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného v řízení o žádosti žalobkyně z 25. 12. 2024
o poskytnutí jednorázové peněžní částky za sterilizaci v rozporu s právem**

takto:

- I. Žalovanému se ukládá, aby nejpozději do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku rozhodl v řízení o žádosti žalobkyně z 25. 12. 2024 o poskytnutí jednorázové peněžní částky za sterilizaci v rozporu s právem.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 2 000 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. V projednávané věci se žalobkyně brání proti nečinnosti žalovaného v řízení o její žádosti z 25. 12. 2024 podle zákona č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem (zákon č. 297/2021 Sb.).
2. Žalobkyně podala žádost již v prosinci 2024, avšak žádost zůstala bez odezvy. Před Vánocemi 2025, tj. rok poté, se žalovaného dotázala, kdy ve věci rozhodne. Jelikož žalovaný na dotaz nereagoval, dne 11. 1. 2026 podala podnět k opatření proti nečinnosti. O tomto Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

podnětu ministr do podání žaloby nerozhodl. V návaznosti na to žalobkyně podala 23. 1. 2026 nečinnostní žalobu.

3. Dne 11. 2. 2026 žalovaný soudu doručil vyjádření k žalobě. Uvedl, že soud by žalobu měl odmítnout, jelikož žalobkyně nevyčkala uplynutí lhůty k vyřízení jejího podnětu k opatření proti nečinnosti, která dle něj činí 60 dnů.
4. Žalobkyně v replice upřesnila, že žalobu podala kvůli uplynutí roční zákonné lhůty dle § 80 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.). V mezičase ministr k jejímu podnětu prodloužil žalovanému lhůtu k vydání rozhodnutí o její žádosti do konce května 2026. Nově navrhl, aby soud uložil žalovanému, nechť o její žádosti rozhodne do konce května.
5. Žalovaný 6. 3. 2026 doplnil správní spis o nové podklady, které do něj přibýly po 11. 2. 2026. Jedná se jednak o podání, kterým k výzvě žalovaného žalobkyně doplnila svá tvrzení, jednak o usnesení z 16. 2. 2026, čj. MZDR 49/2025-16/LEP, jímž ministr zdravotnictví k podnětu žalobkyně o uplatnění opatření proti nečinnosti prodloužil žalovanému lhůtu k vydání rozhodnutí do 30. 5. 2026.
6. Dle § 79 odst. 1 s. ř. s. platí, že *ten, kdo bezvýsledně vyčerpá prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení*. Podle § 80 odst. 1 s. ř. s. pak lze podat žalobu *nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy ve věci, v níž se žalobce domáhá ochrany, marně proběhla lhůta stanovená zvláštním zákonem pro vydání rozhodnutí nebo osvědčení, a není-li taková lhůta stanovena, ode dne, kdy byl žalobcem vůči správnímu orgánu nebo správním orgánem proti žalobci učiněn poslední úkon*.
7. Soud ověřil, že žaloba proti nečinnosti žalovaného je včasná a přípustná. Jakkoli žalobkyně podala žalobu jen necelé dva týdny poté, co žalovanému zaslala podnět k přijetí opatření proti nečinnosti, žaloba není předčasná. Ústavní soud totiž konstatoval, že soud nemůže žalobu na ochranu proti nečinnosti odmítnout ani za situace, že v době jejího podání nebyla splněna podmínka bezvýsledného vyčerpání prostředků, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k ochraně před nečinností správního orgánu (nález z 24. 8. 2021, sp. zn. IV. ÚS 3523/20, a na něj navazující judikatura). Soud souhlasí se žalobkyní, že za okolností tohoto případu, v němž lhůta k podání žaloby na ochranu proti nečinnosti měla uplynout v prvním kvartálu 2026 (§ 79 s. ř. s., § 5 odst. 3 a § 7 odst. 2 zákona č. 297/2021 Sb.), žalobkyně nepochybila, pokud podala žalobu již 23. 1. 2026. Tím předcházela marnému uplynutí lhůty k podání nečinnostní žaloby. Přitom je v tomto případě nerozhodné, zda se lhůta k vyřešení podnětu k uplatnění opatření proti nečinnosti počítá dle § 71 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (správní řád), nebo jde o speciální šedesátidenní lhůtu, která by se řídila § 5 odst. 3 zákona č. 297/2021 Sb. (ke speciální lhůtě k rozhodnutí v rozkladovém řízení podrobněji usnesení Městského soudu v Praze z 25. 7. 2024, čj. 18 A 44/2024-21). Mezi podáním podnětu k opatření a podáním žaloby ostatně neuplynula ani jedna z těchto lhůt.
8. K datu vydání rozsudku v této věci přitom ministr zdravotnictví již vyřešil podnět žalobkyně k přijetí opatření proti nečinnosti žalovaného při vyřizování její žádosti (shora cit. usnesení z 16. 2. 2026). Tímto usnesením ministr žalovanému prodloužil lhůtu k rozhodnutí o žádosti z 25. 12. 2024 do 30. 5. 2026, a to přestože § 5 odst. 3 zákona č. 297/2021 Sb. počítá (nejdéle) s šedesátidenní lhůtou k vydání rozhodnutí (k tomu také dále). Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

Je sice pravdou, že žalobkyně požádala o přijetí opatření proti nečinnosti až 11. 1. 2026; nelze však pominout, že v řízení byla předtím aktivní a již na konci roku 2025 se dotazovala, kdy žalovaný ve věci její žádosti rozhodne. Soud k tomu upozorňuje, že k bezvýslednému vyčerpání prostředků ochrany proti nečinnosti dojde buď tím, že nadřízený orgán žádosti o uplatnění opatření proti nečinnosti nevyhoví, nebo na ni nezareaguje v zákonné lhůtě (či vůbec). Dále se může jednat o situaci, v níž nadřízený správní orgán sice žádosti vyhoví, ale jím uplatněné opatření proti nečinnosti nevede k nápravě. Ze správního spisu soud seznal, že ministr zdravotnictví vydal opatření, ve kterém žalovanému uložil rozhodnout o žádosti žalobkyně do 30. 5. 2026. Takto stanovené datum odpovídá lhůtě delší dvou měsíců (počítáno ode dne vydání opatření proti nečinnosti do data, kdy nejpozději žalovaný má o žádosti rozhodnout). Podle judikatury přitom platí, že nově určená lhůta by měla být výrazně kratší než zákonná lhůta (zde 60 dnů dle § 5 odst. 3 zákona č. 297/2021 Sb.). Lhůta o stejné délce je přijatelná jen výjimečně [srov. bod 21 rozsudku Nejvyššího správního soudu (NSS) z 27. 10. 2022, čj. 1 Azs 171/2022-54]. Ministr zdravotnictví stanovení takto dlouhé lhůty řádně nezdůvodnil. Soud míní, že jde o nepřiměřenou lhůtu. Na tom nic nemění potřeba vyžádat další ministrem nespecifikované podklady (důkazy) k vydání rozhodnutí o žádosti žalobkyně. Žalobkyně tedy prostředky ochrany proti nečinnosti žalovaného fakticky vyčerpala ihned poté, co se dověděla o usnesení ministra zdravotnictví z 16. 2. 2026 (srov. např. rozsudek zdejšího soudu z 13. 5. 2025, čj. 18 A 15/2025-40).

9. Již jen proto soud nemohl žalobu odmítnout, jak se domáhal žalovaný.
10. O nečinnostní žalobě stran žádosti z 25. 12. 2024 soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání. Soud nepovažoval za potřebné nařídit jednání za účelem dokazování, jelikož mohl vyjít z předloženého spisového materiálu a nesporných tvrzení stran sporu. Důvodnost žaloby posoudil na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí (§ 81 odst. 1 s. ř. s.). Žalovaný 9. 3. 2026 doplnil správní spis o podklady, které v mezidobě vzešly ze správního řízení. Zároveň neavizoval, že by ve věci plánoval v krátké době rozhodnout.
11. Žaloba je důvodná.
12. Soud předesílá, že v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti nemůže být hlavním předmětem soudního přezkumu ani skutková či právní složitost věci, ani případná pasivita žalobce. Jde pouze o prodlevy a nečinnost správního orgánu, které nevedou v zákonných, resp. přiměřených lhůtách k vydání rozhodnutí ve věci samé. Ani pokud by žalobkyně nevyhověla výzvám žalovaného z 1. 4. 2025 a z 10. 2. 2026 (na které vždy v řádu jednotek dnů reagovala), nemohl žalovaný neomezeně protahovat řízení. Na jedné straně je odpovědností žalobkyně, aby tvrdila a doložila všechny rozhodné skutečnosti, na straně druhé je pak na žalovaném, aby v přiměřeném čase získal veškeré potřebné podklady (zde míněno zdravotnickou dokumentaci) a poté dle skutkových okolností zachycených ve správním spisu rozhodl o žádosti.
13. Původní šedesátidenní lhůta (§ 5 odst. 3 zákona č. 297/2021 Sb.) k vydání rozhodnutí o žádosti z 25. 12. 2024 k datu podání žaloby již uplynula, a to i při zohlednění patnáctidenní lhůty, v níž měla osoba, která vede zdravotnickou dokumentaci, předložit tuto dokumentaci žalovanému (§ 7 odst. 2 zákona č. 297/2021 Sb.). To ostatně implicitně potvrdil i ministr zdravotnictví, jelikož usnesením z 16. 2. 2026 prodloužil žalovanému (tehdy již marně uplynutou) lhůtu k vydání rozhodnutí o žádosti do 30. 5. 2026. Dřívější nečinnost

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

žalovaného je tak presumována a správní soud již není oprávněn tento závěr přehodnocovat (rozsudek NSS z 10. 12. 2012, čj. 2 Ans 14/2012-41, č. 2785/2013 Sb. NSS).

14. Soudu neuniklo, že žalobkyně podala žádost 25. 12. 2024 a žalovaný od FN Olomouc vyžádal zdravotnickou dokumentaci až 3. 2. 2025, tj. po uplynutí 38 dní. Přitom § 5 odst. 3 zákona č. 297/2021 Sb. předpokládá, že žalovaný měl o žádosti rozhodnout do 60 dnů od podání žádosti. FN Olomouc předložila zdravotnickou dokumentaci 7. 2. 2025. Poté následovala další bezmála dvouměsíční prodleva, během níž žalovaný v řízení nečinil úkony. Soud má za to, že lhůta k rozhodnutí o žádosti bezpečně uplynula již na jaře 2025.
15. Za těchto okolností soudu nezbyvá než konstatovat, že žaloba je důvodná. Skutečnost, že žalovaný vyzýval žalobkyni k doplnění či úpravám tvrzení (výzvy z 1. 4. 2025 a z 10. 2. 2026), či to, že vyžadoval další zdravotnickou dokumentaci (i pokud by to znamenalo, že věc později směřoval k vydání rozhodnutí), nic nemění na důvodnosti nečinnosti žaloby. Pokud jde o materiální podmínku, tedy zda se na průtazích nepodílela i sama žalobkyně, je nutné zdůraznit, že z ničeho přímo nevyplývá, že by svým konáním řízení po vydání opatření proti nečinnosti nějak protahovala (viz již shora).
16. Proto soud v souladu s § 81 odst. 2 s. ř. s. žalovanému uložil povinnost rozhodnout o žádosti žalobkyně. Jakkoli se žalobkyně v její replice z 27. 2. 2026 domáhala, aby soud uložil žalovanému, nechť rozhodne (až) do konce května, soud nemohl tomuto požadavku žalobkyně vyhovět. Soudní řízení správní sice ovládá dispoziční zásada. V nynější situaci by ovšem vyhovění požadavku žalobkyně znamenalo stanovení lhůty k rozhodnutí v rozporu s dikcí zákona. Ustanovení § 81 odst. 2 s. ř. s. totiž soudu ukládá, aby u důvodné nečinnosti žaloby stanovil správnímu orgánu k rozhodnutí *přiměřenou lhůtu, ne však delší, než kterou určuje zvláštní zákon*. Jelikož v nynější věci zvláštní zákon počítá s šedesátidenní lhůtou (§ 5 odst. 3 zákona č. 297/2021 Sb.), soud nemohl přesáhnout rámec této lhůty. Nemohl tedy vyhovět ani výslovnému požadavku žalobkyně. Místo toho stanovil přiměřenou lhůtu v délce 30 dní, v níž žalovaný rozhodne o žádosti žalobkyně. S ohledem na dobu, která uplynula od podání žádosti, je tato lhůta více než dostačující k vydání rozhodnutí o žádosti.
17. Žalobkyně s žalobou uspěla. Jakožto úspěšný účastník řízení by měla mít právo na náhradu nákladů (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Soud nepominul, že Ústavní soud v nálezu IV. ÚS 3523/20 upozornil, že při rozhodování o nákladech řízení soud může k tíži žalobce zohlednit, že v době podání žaloby žalobce bezvýsledně nevyčerpал prostředek ochrany ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s. (bod 56 nálezu). S ohledem na shora uvedené specifika sporu (podání žaloby v situaci, v níž hrozilo marné uplynutí lhůty k jejímu podání) a také vzhledem k tomu, že náklady řízení na straně žalobkyně spočívaly toliko v uhrazeném soudním poplatku (2 000 Kč), soud míní, že žalobkyně má právo na náhradu nákladů řízení. V tomto případě soud neshledal, že by měl o nákladech rozhodnout dle § 60 odst. 7 s. ř. s. K náhradě nákladů řízení soud stanovil žalovanému přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u NSS, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje NSS.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá NSS. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet NSS lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Nesplní-li povinný (žalovaný) dobrovolně, co mu ukládají výroky vykonatelného rozhodnutí, může oprávněná (žalobkyně) podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Praha 18. března 2026

Martin Lachmann v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. Š.